KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

TALLINNA POLÜTEHNIK

TPI PARTEIKOMITEE, REKTORAADI, KOMSOMOLIKOMITEE JA AMETIÜHINGUKOMITEE HÄÄLEKANDJA

Nr. 9 (1013) Reede, 20. märts 1981 XXXII aastakäik

NLKP XXVI KONGRESSI OTSUSED ELLU

MEIE SOTSIALISTLIKUD KOHUSTUSED

Juhindudes NLKP Keskkomitee 1980. aasta oktoobripleenumi otsustest ning NLKP Keskkomitee projektist partei XXVI kongressile «NSV Liidu majanduslik ja sotsiaalse arengu põhisuunad aastaiks 1981—1985 ning ajavahemikus kuni 1990. aastani» võtsid TPI töötajad 1981. aastaks järgmised sotsialistlikud kohustused.

ÕPPETÖÖ

*** Valmistada ette ja suunata 1981. aastal rahvamajandusse 1270 kõrgharidusega spetsialisti.**

*** Töötada välja metoodilised soovitused NLKP XXVI kongressi otsuste ja materjalide tundmaõppimiseks ja rakendada need õppetöös.**

*** Täiustada õppetööd lähtudes NSV Liidu majandusliku ja sotsiaalse arengu põhisuundadest.**

*** Anda käiku PJS labori kuvarite klass ja alustada selles sügissemestril õppetööd automaatikaüliõpilastele.**

*** Sisustada ja seada töökorda vähemalt 10 töökohaga programmeerimise klass.**

*** Seadistada sügissemestri alguseks stendid elektrotehnika aluste laboris elektromagnetiliste kulumööturite alal.**

*** Tagada tsiviilkaitse üldkohustuslik miinimumprogramm õppegruppides vähemalt 95%** osavõtuga ja normide sooritamisega hindele «hea».

TEADUSTÖÖ

*** Teaduse arendamiseks, tehnika progressi kiirendamiseks ja tootmise efektiivsuse tõstmiseks teha lepingulisi töid vähemalt 3,1 miljoni rubla eest, sealhulgas üliõpilaste jõududega vähemalt 160 tuhande rubla ulatuses.**

*** Osutada teaduslik-tehnilist abi uute materjalide, toodete ja tehnoloogiate väljatöötamisel ja juurutamisel, anda konsultatsioone, sõlmida koostöölepinguid tööstusettevõtete, teadus- ja projekteerimisasutustega.**

*** Juurutada Balti Soojuselektrijaama põlevkivikatla ТП-17 auruülekuumendi kombineeritud puhastusmeetod.**

*** Anda metoodilist abi «Tatarenergole» raaliprogrammi STATAN-5 evitamises ja rõõimide statistilises analüüsis.**

*** Anda tellijale juurutamiseks üle matemaatiline mudel ja arvutusprogramm dioodstruktuuride elektriliste ja soojusfüüsikaliste protsesside modelleerimiseks löökvoolude režiimis.**

*** Koostada tehnoloogilise infosüsteemi tehniline ülesanne tehasele «Ilmarine».**

*** Osutada kaasabi kõvasulampihustite tööstuslikul juurutamisel tehases «Ilmarine».**

*** Komplekteerida Moldaavia Elektrijaama üks kateldest kõvasulampihustitega.**

*** Evitada TPI-s ЦУК-5 tööstuslike tolmude abrasiivsuse määramiseks.**

*** Abistada Tallinna Raudbetoontoodete Tehast monteeritavate pingebetoonist toekatteplaatide tootmise tehnoloogia ja kvaliteedi kontrollimise metoodika väljatöötamisel, kasutamaks neid Tjumeni oblasti tingimustes.**

*** Jätkata lõpetatud uurimistööde juurutamist Rõbinski Teedemasinate Tehases sellises ulatuses, mis annaks tehasele 1981. a. majanduslikku efekti 120—130 tuhat rubla.**

*** Lõpetada enne tähtaega (1. maiks) Pärnu mnt. viadukti ekspluatatsioonitingimuste uurimine selle töökindluse tagamiseks kuni uue viadukti valmimiseni.**

*** Lõpetada aasta lõpuks V. I. Lenini nim. Spordi- ja Kultuuripalee peakandurite deformatsioonide ja pingete mõõtmine maksimaalkoormustele.**

*** Jätkata ühtsusseeria arvutitele loodud andmetöötlussüsteemi üleliidulist juurutamist.**

*** Võtta instituudi AJS loomisel esimese poolaasta jooksul kasutusele andmebaasiohjamissüsteem «PARES».**

*** Aasta jooksul esitada kaitsmiseks instituudi õppejõudude poolt vähemalt 4 doktoriväitekirja.**

TEADUSKONVERENTSIDE ORGANISEERIMINE JA LOENGULINE TÖÖ

1. Organiseerida järgmised vabariiklikud teaduslikud konverentsid: 1.1. «EKP võitlus nõukogude võimu, sotsialismi ja kommunismi eest».

1.2. «Vaimse kultuuri probleemid ja ühiskonnateaduste kateedrite ideoloogia- ning kasvatustöö ülesanded NLKP XXVI kongressi otsuste valguses».

1.3. «NLKP kongress ja ateistliku kasvatuse ülesanded.»

2. Korraldada kvalifikatsiooni tõstmise kursused insenertehnilistele töötajatele kaasaegse mikroelektroonika alal.

3. Pidada ettevõtetes ja organisatsioonides väljaspool TPI-d vähemalt 1500 ühiskondlik-poliitilist ja 360 majandusalast loengut.

MAJANDUSLIK TEGEVUS

*** Sisustada ja võtta kasutusele mineraalväetiste ja -söötade probleemlabori uus hoone.**

*** Sisustada ja võtta kasutusele puidutöötlemise kateedri õppe- ja teadustöö uus baas.**

*** Ehitusjaoskonnas ja konstrueerimis-eksperimentaalosakonnas suurendada tootmise efektiivsust, tõsta töö kvaliteeti ja täita aastaplaan hiljemalt 25. detsembriks.**

*** Abistada ühiskondlikus korras vabariigi majandeid saagikoristustöödel, eriti Paide rajoonis, vastavalt rajooni ja instituudi vahelisele koostöölepingule.**

Vastu võetud instituudi töötajate üldkoosolekul 17. veebruaril 1981.

KOMSOMOLIKOMITEES

9. märtsil.

Komsomoli astusid Tiit Riitsalu (LR-61), Arvo Musikka (AA-81), Vello Kallakas (AO-61), Olav-Tõnu Viiding (TE-21) ja Margarita Kopeikina (TR-81). Õnnitleme!

EÜE komplekteerimisest andsid infot Uku Tuul ja Raivo Vihvelin. Siiani on EÜE sektorist välja antud ca 550 perfot, laekunud ainult 2 (Siimu ja Tjumeni rühma). Seni puuduvad interrühmade funktsionärid. 20. märtsiks peavad IK ja välissuhete sektor küsimuse lahendama. Paika pandi ka teaduskondade plaanid: E-250, T-180, A-150, L-110, K-120. Rühmad moodustatakse ka Leningradis ja Siberis.

Kinnitati EÜE välisrühmade nimekirjad.

Talvisest sessist rääkis õppetöösekretär T. Lutškovski. Õppeedukus päevases osakonnas on 91,8%. Juhivad majandus ja keemia mehaanika ees. Juttu oli ka dekanaatide ja teaduskondade büroode koostööst. Rahule võisid jääda majandus-, ehitus- ja keemiateaduskonna dekanaadid. Kriitikat said A ja L-teaduskond, veidi parem on olukord mehaanikutel.

Otsustati läbi viia üleinstituudiline komsomolikoosolek «NLKP XXVI kongressi otsused ellu».

Et esmakursuslane tunneks end tõelise tipikana, on vaja ka halli teklit. Koolimütsi kätteandmiseks saab iga teaduskond enda käsutusse Glehni lossi üheks õhtuks, milles osaleb kogu I kursus, teaduskonna komsomolibüroo ja III kursuse aktiiv. Tarvis on välja nuputada tudengi vanne ning loomulikult tutvustada ka mütsi statuuti.

Arutati personaalküsimust. Lühidalt sisust: 23. veebruaril k. a. toimus II ühiselamu toas nr. 542 joomapidu. Osa võttis 4 noormeest: (Oleg Antajev ja Vladimir Tšikul (mõlemad AO-67), Taisto Haponen (AO-27), Erik Bondaruk (AO-47) ja Iraida Tarakanova (AO-67). Toast kostnud lärm häiris kogu korruse rahu. Ei allutud ka majanõukogu ja komsomoli operatiivrühma nõudmisele korralagedus lõpetada.

Komsomolikomitee otsustas määrata valju komsomolinoomituse O. Antajevile, V. Tšikulile, T. Haponenile ja E. Bondarukile ebaväärika käitumise eest. Tehakse ettepanek noormehed sügisest ühiselamukohast ilma jätta. I. Tarakanova korrarikkumine ühiselamus polnud sugugi esmakordne. TPI komsomolikomitee arvab, et tema koht pole üliõpilaste seas.

Samal kuupäeval pidasid pidu sama maja 323. toas Andrei Blinov (AV-27), Sergei Tšerjomuhkin (AA-27) ja Vladimir Nagifin (AV-27) ning nende tuttavad. Varem olid nad tarvitanud alkoholi. Toast kostnud lärmi peale kohale tulnud majanõukogu liikmete ja komsomoli operatiivrühma manitsustele ei reageeritud. Eelpoolmainitud kolm noormeest said valju noomituse ning korrarikkumiste kordumisel ähvardab neidki ühiselamukohast ilmajäämine.

PILLE-TRIIN MIHELSON

TEADUS 80

TPI parteiorganisatsiooni ja Nõukogu ühisel lahtisel koosolekul 17. veebruaril kuulati ära teadusprorektor prof. H. Lepikseni aruanne teadustööst 1980. aastal ning märgiti järgmist.

Teadustöö organiseerimisel oli põhitähelepanu pööratud NLKP Keskkomitee ja NSVL Ministrite Nõukogu 1979. a. määruses «Kõrgkooli edasiarendamisest ja spetsialistide ettevalmistuse kvaliteedi tõstmisest» toodud suuniste täitmisele. Jätkus NLKP Keskkomitee ja NSVL Ministrite Nõukogu määruse nr. 217 6. aprillist 1978. a. elluviimine.

Järgides NLKP Keskkomitee oktoobripleenumi otsuseid ja valmistudes väärikalt vastu võtma NLKP XXVI kongressi saavutasid meie teadlased märkimisväärset edu. Instituudi teadustööde plaan, tehnouuenduste plaan ja teadusalal võetud sotsialistlikud kohustused täideti ja ületati.

Teadustööde üldmaht ületas 1980. a. 4 miljoni piiri (võrreldes 1979. a. kasv 4,4%). Instituudis kinnitatud teadussuundadesse kuulub teemade arvult 83,6%, õppejõudude osavõtult 95,4% ja finantseerimiselt 99,3% kõikidest uuringutest. Temaatika plaan on 88% ulatuses koordineeritud, kusjuures instituudi teadusteemasid esineb NSVL ja ENSV koordineerimisplaanide kõikidel nivoodel.

Aruandeaastal saadi teadustööde juurutamisest esmast efekti 8,3 miljonit rubla, koos varem juurutatud tööde lisaefektiga aga 11,4 miljonit rubla. X viisaastaku jooksul evitati 209 töötlust üldefektiga 47,5 miljonit rubla, mis ületab kõik teadustöödele tehtud kulutused kolmekordselt.

Instituut tutvustas edukalt oma teadustulemusi rahvusvahelistel (Brno, Köln, Osaka) ja üleliidulistel näitustel.

Publikatsioonide üldarv jäi praktiliselt samale tasemele, nende maht aga suurenes. Kasvas NSV Liidu keskväljaannetes ja välismaal avaldatud teadusartiklite arv, ulatudes 38,8%-ni teadusartiklite üldarvust.

Märkimisväärne töö tehti teaduskirjanduse kavandamise ja väljaandmise korrastamisel instituudis, kehtestati TPI Toimetiste põhimäärus.

Arenes leiutustegevus. Aruandeaastal sai instituut 40 autoritunnistust (1979. a. — 30), kuid leiutustaotluste arv langes 70-lt 60-le. Instituut täitis edukalt varem müüdud litsentsilepingutest johtuvaid kohustusi.

Vaatamata XXII olümpiamängude purjeregati läbiviimisest tingitud lühendatud semestritele ja palgafondi piiratusele suurenes lepingulistest uurimistöödest osa võtnud üliõpilaste arv, ulatudes esmakordselt üle 1000.

Instituudi õppejõud kaitsesid edukalt 2 (A. Köstner, H. Tiido) ja esitasid kaitsmiseks 2 doktoriväitekirja.

Tegevust alustas elektriajamite ja tehnoloogiliste protsesside juhtimise automaatsüsteemide tootmisharulabor. Pulbermetallurgia tootmisharulabori finantseerimise võttis enda peale NSVL Energiamasinatööstuse Ministeerium.

Riiklik komisjon võttis vastu pikka aega ehitatud mineraalväetiste ja -söötade probleemlabori hoone.

ELKNÜ 1980. aasta teadus- ja tehnikapreemia pälvisid instituudi 2 noorteadurit (A. Õpik, A. Kiitam), A. Veimeri nim. preemia väärilisena tunnistati kolm teaduskollektiivi (juhid prof. A. Ots, dots. M. Valdma, dots. O. Silde). X viisaastaku jooksul omistati instituudi teadlastele Nõukogude Eesti preemia kokku 7 korral, NSVL riikliku preemia sai tööstusliku soojusenergeetika probleemlabori teaduslik juhendaja akad. I. Õpik.

Esimese ja seni ainsa NSV Liidu kõrgkoolina tunnistati TPI rahvusvahelise preemia «Kuldne Mercurius» väärilisena.

Loetletud kaalukate saavutuste kõrval esines teadustöös veel üksikuid vajakajäämisi ja kasutamata reserve.

Vaatamata seadmepargi uuendamise enam-vähem rahuldavale tempole viimasel ajal (16—17% aastas), jääb üldine olukord sel

Järg 4. lk.

ÜHISELAMU NII NAGU TA ON

Veebruari lõpul tegi ametiühingukomitee ühiselamukomisjon kokkuvõtte teaduskondadevahelisest sotsialistlikust võistlusest ja selgitas parimad toad (andmeid ei esitanud M ja A):

Tütarlaste toad: E-219 (J. Alanova EE-98, O. Bespalova EE-17, O. Lukjanova EE-97, T. Rotova EE-57). T-310 (E. Lang TE-31, M. Rannakivi TL-31, M. Peetsalu TE-31, L. Pikkani TE-31). K-525 (I. Osula KO-51, L. Villo KO-51, E. Pavlova KO-51, H. Pääro KÜ-51). L-205 (T. Ameltsenko LR-37, J. Žuravljova LI-37, N. Jarenina LI-37, J. Kononova LI-37).

Noormeeste toad: E-511 (A. Saar EE-12, P. Sakk EE-12, M. Laager EE-13, V. Soo EE-13). T-236 (R. Põllumees TP-11, K. Kuningas TP-11, A. Hanschmidt TP-11, A. Sügis TP-11). K-211 (H. Tammiste KM-71, M. Kukk KM-71, R. Stimmer KM-71, H. Reema KM-11). L-349 (M. Mäe LA-31, A. Virkus LA-31. M. Eelmäe LA-31, J. Saviir LA-31).

Korratumad toad: E-505, 203, 217. T-433, 332, 229, 233. K-532, 220, 221. L-406.

Lühidalt aruannetest. Kõige rohkem tunti rõõmu sellest, et parimate tubade elanike seas on palju I—II kursuse tudengeid. Järelikult on nad suutnud ühiselamuellu hästi sisse elada. On märgata taseme ühtlustumist tubade, aga ka ühiselamute vahel. Eelmistel aastatel oli 3. ühiselamu meie parim, nüüd on võrdväärseks konkurendiks sirgunud esimene. Millest on see tingitud? Tõsist tööd on teinud majanõukogu (majavanem Savo Urke). Väga hea koostöö on komandantidega. Tublilt töötab valve (valveülem Vahur Vuks). On ju loomulik, et mitte valve ei n õ u a meilt ühiselamuluba, vaid me i s e näitame seda sisenemisel. I ühiselamus on selline suhtumine praegu olemas.

Majanõukogu aktiivsust võrreldes peame jällegi esile tõstma I ü/e, aga ka III ü/e nõukogu (majavanem Kalju Tampuu) tööd. Probleeme arutatakse regulaarselt 2—3 korda kuus. Mõnevõrra nõrgem on töö II ü/e majanõukogus. Loodame, et uue majavanema Hannes Harraste eestvedamisel ka seal töö paraneb. Tore ettepanek tuli III ü/e majanõukogult. Nõukogu liikmeid, kes oma ülesandeid korralikult ei täida, hakati karistama võrdselt teiste tudengitega. Sama oleks ilmselt vajalik ka I ja II majas. Majanõukogu töö efektiivsus sõltub oluliselt sellest, millised on sidemed nõukogu ja komandantide vahel. Ühiselt probleeme arutades leitakse tavaliselt palju parem lahendus.

Seinalehed ilmuvad esimeses ja kolmandas ühiselamus. I ü/e häälekandja «Svetofor» ilmub pidevalt üks kord kuus. Tehakse odavat nalja ühiselamuelust, ei osata ega taheta ühiselamuprobleeme sügavamalt lahata. Kui leht oleks sisutihedam, võiks teda teistele ühikatele eeskujuks seada.

Puhketoad on normaalselt sisustatud kõigis ühielamutes. Saab vaadata telerit, kuulata raadiot, erandjuhtudel on võimalus seal ka sünnipäevapidu maha pidada.

Vaba aja veetmine. Hästi töötab kohvikklubi «Piko», harva ka «Eva». Tudengil on üldiselt võimalus ja koht meelelahutuseks ühiselamus. Sportimisega on paremad lood I ja III ühiselamus (tõstmine, lauatennis, koroona). Toredasti organiseeritakse maleturniiri I ühiselamus. Peaauhinnaks on vabastus terve semestri korrusevalvest ja koristamisest. Selliste võistluste organiseerimine ei tohiks üle jõu käia ühelegi spordiorganisaatorile (majanõukogule) ja see tooks ühikaellu meeldivat vaheldust.

Omaette probleemiks on kujunenud töö vene rahvusest üliõpilastega (näiteks II ühiselamus ligi 30% korrarikkumisi). Majanõukogud peaksid võtma oma koosseisu vähemalt 2—3 vene rahvusest üliõpilast, sest muidu ei jõua vajalikud teated nendeni. Üldse peaksid meie majanõukogude liikmed olema aktiivsemad ja julgemad, näitama eeskuju lubade näitamisel-nõudmisel, aga ka julgemad kitsaskohtade esiletoomisel ja puuduste kaotamisel. On ju majanõukogu liige vabastatud valvest ja korruse korrapidamisest, sageli elavad nad topeltpinnal. Majavanemad, nõudke majanõukogude liikmetelt aktiivset ja konkreetset tööd!

Korrusevalve süsteem on eksisteerinud ligi pool aastat. Võib teha esimesi kokkuvõtteid. Tõepoolest, puhtus koridorides ja köökides paranes. On isik, kes on koolist vabastatud ja vastutab korruse puhtuse eest. Efekt jääb aga ikkagi väikeseks. Harjumuse jõud on suur ja tudeng koristab köögi alles õhtul. Kontroll 19—22 ajal näitab poiste korrusel jubedat pilti! Ilmselt tuleks ühiselamuteoreetikutel leida veel parem lahendus.

Puhvetite tööst. TPI spordiarsti Ainu Kanniste andmetel on 50—60 protsendil IV—V kursuse tudengitest haiged seedeelundid ebakorrapärase toitumise ja halva toiduratsiooni tõttu. Omajagu süüd on selles kindlasti ka meie puhvetitel. Toit on aastate kaupa üksluine, maitsetu, kallis; valik tavaliselt minimaalne, kuumad toidud praktiliselt puuduvad. Loomulikult on puhvetitel piiratud võimalused, aga tundub, et ka meie toitlustustöötajad tunnevad olukorra parandamise pärast vähe muret. Peaksime jõudma vähemalt selleni, et puhvetist saaks piima, mahla, karastusjooke, rohelist, kondiitritooteid jne. einelaudade kogu lahtiolekuaja vältel.

Tudeng ühiselamus! Sa oled üldiselt taibukas ja asjalik. Puhvetist saab võtta nuge-kahvleid-lusikaid, laest keerad vajalikul hetkel elektripirni. Ütle ausalt, kuidas selle mööbli hoidmisega ongi? Aga iga ese kutlub (loomulikult). Mõtle enne järjekordset ühiselamu n a l j a hästi järele, kas ei lõhu sa pinnast omaenese jalge all?

Sotsialistlikust võistlusest. Kui eelmistel aastatel tehti kokkuvõtteid majanõukogude aruannete põhjal, siis 1981. aastast on komisjoni esimehe dotsent Urmas Männi poolt välja töötatud testdokumentatsioon. Igale küsimusele on antud 5 võimalikku vastust, millest majanõukogu valib ühe. Selline süsteem kergendab majanõukogude tööd, samuti on ühiselamukomisjonil seda võimalik lihtsamalt ja objektiivsemalt hinnata. Lisapunkt arvestab edasiminekut eelmise perioodiga võrreldes. See peaks veelgi otsuse objektiivsust täiustama.

Kokkuvõtteks. Aastad tulevad ja lähevad, ühiselamu oma probleemidega jääb. Kõige üldisemalt võib need probleemid jaotada järgnevalt:

* tudengite poolt lahendatavad (puhtus, valve organiseerimine, vaba aja sisustamine, inventari heaperemehelik kasutamine, seinalehtede väljaandmine jm.).
* komandantide ja instituudi juhtkonna poolt lahendatavad (remont, uue inventari muretsemine, puhvetite töö parandamine, suhtumine tudengisse jne.).
* TPI-st mittesõltuvad probleemid.

Oleks loomulik, et enne teistest sõltuvate probleemide lahendamist teeksime asjad selgeks omas majas. Mõtle sellele, tipikas!

TOOMAS RIHVK
EE-62

«AUTOMI» PLAANID TEGUDEKS

Ligikaudu aasta tagasi oli TP veergudel juttu ühingu «Autom» TPI algorganisatsiooni plaanidest. Nüüd on aeg lubadusi ja tegusid võrrelda.

«Automi» TPI algorganisatsiooni liikmete arv oli 1980. a. suvel enne diplomandide lõpetamist 108, neist liikmemaksu võlglasi 26. Aasta lõpuks jäi arvele 85 liiget, sh. 16 võlglast. Võrreldes 1979. aastaga on distsipliin pisut paranenud, võlglaste arv vähenenud.

Tänavu peavad kõik «Automi» liikmed kuuluma kuhugi algorganisatsiooni, kelle kaudu toimub ka kogu asjaajamine. Mustamäel võtab liikmemakse vastu Dago Antov ruumis 3-109, tel. 532-214 ja Koplis Tiina Kuller (6-307, tel. 474-250). Soovitav on maksud tasuda märtsikuu jooksul. Seda võetakse arvesse algorganisatsioonidevahelises sotsialistlikus võistluses.

Möödunud aastal ei suutnud juhatus veel korraldada sotsialistliku võistluse arvestust. Tänavu peame oma tööd parendama. Edu võistluses toob kaasa küllaltki suured preemiad, näiteks esikoha puhul jääb algorganisatsiooni käsutusse kogu laekunud liikmemaksude summa.

Autotranspordi sektsioon organiseeris möödunud aastal kaks autotranspordikohtunike kursust, mille lõpetas 27 inimest. Aprillis toimusid TPI individuaal-võistkondlikud vigursõidu karikavõistlused. TPI ametiühingukomitee auhinnad võitis arvutuskeskus.

Koos TPI liikluskomisjoni ja «Automi» linnanõukoguga korraldati loengud liikluseeskirjade muudatuste tundmaõppimiseks, samuti «Automi» liikmeile autode ülevaatus.

Paljud TPI algorganisatsiooni liikmed osalevad kõikides linnanõukogu ja teiste algorganisatsioonide korraldatud lahtistes võistlustes. Eelkõige tuleb nimetada Tallinna 1980. aasta parimate autospordikohtunike hulka kuuluvaid Andres Andeveid ja Andrus Põllut. Autospordiga tegelevad aktiivselt Leho Siimsen, Jaak Lagrekül, Andres Sarri jpt. Tänu nende aktiivsusele märgiti «Automi» Tallinna linnanõukogu konverentsil kiitvalt ka TPI algorganisatsiooni.

Käesoleval aastal on meil võimalus tõhustada harrastusjuhtide väljaõpet. «Automi» Tallinna linnanõukogu komplekteerib õppegrupid algorganisatsioonide kaupa, eelistab neid, kellele asutused annavad rahalist toetust. Ka TPI rektoraat on vastavad summad eraldanud.

Lisaks juba õppetööd alustanud grupile on lubatud meil komplekteerida veel 10 inimest 15. augustil alustavasse õppegruppi, kus teoreetiline kursus võetakse läbi kiirendatud korras. Avaldusega palume soovijail pöörduda TPI algorganisatsiooni esimehe poole. Eelistame «Automi» tegevuses aktiivselt osalenud ja suurema liikmestaažiga üliõpilasi ning töötajaid. Õppemaks on 142 rubla.

Sõidukite tehniline ülevaatus toimub tänavu esimesel poolaastal kiirendatult rajoonide kaupa. «Automi» liikmetele nähakse ette selleks eraldi päevad või võetakse neid vastu väljaspool järjekorda. Loodetavasti õnnestub korraldada eraldi ülevaatus ka TPI algorganisatsiooni liikmeile.

Tänavu on «Automi» põhiülesandeks tunnistatud liiklusdistsipliini parendamine ja sõidukijuhtide meisterlikkuse tõstmine. Selleks jätkab tööd iga kuu teisel neljapäeval kell 17.00 «Moskvitši» sektsioon Toomas Jussi juhtimisel (Jakobi 21, tel. 612-365) ja «Žiguli» sektsioon iga kuu kolmandal neljapäeval kell 17.00 Jaan Kriisa juhtimisel (Kadaka tee 72, tel. 433-770). Võib saada ka liiklusalast tasulist konsultatsiooni (tund 1 rbl. 80 kop.), milleks tuleb linnanõukogus eelnevalt registreeruda (tel. 433-264).

Alates kevadest võib kogenud instruktori juhendamisel täiendada oma sõiduoskusi. Teenus on mõeldud harrastusjuhtidele, kel küll juhiload, kuid kes siiski ei tunne end roolis kindlalt.

Lõpuks veel TPI algorganisatsiooni juhtkond. **Esimees:** ehituse ökonoomika ja organiseerimise kateedri juhataja **Maano Koppel, (tel. 474-250, 6-307 a). Aseesimees:** LE-62 üliõpilane **Andrus Põllu (tel. kodus 516-180). Laekur:** ehituse ökonoomika ja organiseerimise kateedri laborant **Ene Andre (474-250, 6-307),** teda abistab Mustamäel **Dago Antov (532-214, 3-109).** Autotranspordi sektsiooni juhib arvutuskeskuse vaneminsener **Jaak Lagrekül (532-888, 2-212).** Organisatsioonilise ja propagandatöö eesotsas on elektroonika kateedri assistent **Viljo Korsen (532-508, 2-223),** revisjonikomisjoni esimees on töökaitse kateedri dotsent **Malle Paalmann (474-217, 6-132).**

MAANO KOPPEL

SILMITSI ISEENDAGA

Viimastel aastakümnetel on kogu maailmas nii loodus- kui ka ühiskonnateadlasi, samuti psühholooge ja pedagooge hakanud järjest enam huvitama inimene, esmajoones inimisiksuse kujunemise probleemid. Sellele aktuaalsele teemale on pühendatud ka Teadusliku Raamatukogu järjekordne temaatiline raamatunäitus

«I S I K S U S E E N E S E-O R G A N I S E E R I M I N E», millega on võimalik tutvuda 23. märtsini.

Millest algab ja mis on isiksus? Missugused on isiksuse ja ühiskonna suhted?

Neile küsimustele võib vastuse saada väljapandud raamatute autoreilt, tuntud nõukogude filosoofidelt, kes valgustavad isiksuse marksistliku kontseptsiooni aluseid.

«. . . inimkond on alati austanud neid, kes on suutnud olla sõltumatud vahetutest oludest ja kaitsnud oma tõekspidamiste alusel. Tavaliselt on nad olnud just progressiivsete tendentside kandjad. Nende kohta öeldakse, et nad on isiksused. Selles mõttes isiksusi — kindlatest põhimõtetest lähtuvaid inimesi — püüab iga uue põlvkonnaga ikka enam kujundada ka meie ühiskond,» kirjutab ühiskonnateadlane M. Titma raamatus «Kommunistlik Noorsooühing noorte elus» (Tln., 1980).

Võtmeks paljudele isiksuse probleemidega seotud trükistele on mõte: iga inimene on kohustatud teostama end isiksusena.

Isiksuseks kujunemine on pikaajaline ja keerukas protsess. Isiksuse areng on teostatav enesekasvatuse abil, sest iga psüühiliselt terve inimene suudab endas süvendada soovitavaid ja välja juurida ebasoovitavaid omadusi, et end ise kasvatada. Terve rida publikatsioone veenab meid selles, et enesekasvatuse teaduslikud alused toetuvad kõrgema närvitegevuse füsioloogiale.

Iga normaalse inimese sisemaailma keskme moodustab tema mina. Kes ma olen? Mis on minu maailm? Mida ma tahan elus? Need küsimused tekivad varem või hiljem igaühe teadvuses. Mida hiljem, seda enam omandavad nad järgmise kuju: Mis on minust saanud? Mis on mu elu olnud? Tagantjärele tarkusest on vähe kasu. Seepärast on tarvilik oma mina kõrvalt vaadata ja enda jaoks selgeks teha selle sisu. Enesetunnetus on ettevalmistuseks eneseregulleerimisele.

Loova, igakülgselt arenenud isiksuse kujunemise probleemidele satume V. Pekelise raamatus «Sinu võimalused, inimene!», kust saab praktilisi näpunäiteid enesevaatluseks, oma psüühiliste omaduste tundmaõppimiseks; lugeja leiab juhtnööre oma tahte arendamiseks, tundmuste reguleerimiseks, tähelepanu ja mälu treeninguks. Kahtlemata on niisugused soovitused eriti noortele inimestele huvitavad ja vajalikud.

Enesekasvatuse praktilise küljega on võimalik tutvuda ka sellise bibliograafilise harulduse vahendusel nagu В. Л. Леви «Искусство быть собой».

Sügavad professionaalsed teadmised ja rikkalik arstikogemus annavad autorile võimaluse vabalt orienteeruda pisimateski praktilise psühhotehnika küsimustes. Erilise koha käesolevas raamatus haarab enda alla autogeense treeningu praktika (autotreening — teadlik psüühiline eneseregulatsioon). Isiklike kogemuste põhjal on selginud sellised tõed:

* **pole võimalik end muuta soovitud suunas, ennast tundma õppimata;**
* **pole võimalik ennast tundma õppida, kui samaaegselt ei õpita tundma teisi;**
* **pole võimalik ei ennast ega teisi tundma õppida teisiti kui tegevuses ja suhtlemises.**

Autor leiab, et suureks saavutuseks on «sisemiste vaenlaste» (laiskus, inerts, kõhklus suhtlemisel, pidev sisemine häiritus) määrang ja mina-projekti loomine.

Ka kirjanik B. Kamovi mõtted enesekasvatusest kujutavad endast praktilisi nõuandeid («Nõukogude Kool» 1978, nr. 2, 3, 4, 5). Ajakirja «Noorus» lehekülgedel (1979 nr. 2, 3) pakutakse eneseanalüüsiks küsimustikke, mille põhjal on võimalik selgusele jõuda, kas oled iseseisev või mõjutatav, kas oskad suhelda sõnadeta.

Raamatunäituse rubriik «Isiksuse tahteomadused» rõhutab tahet kui isiksuse struktuuri põhikomponenti:

«Igaüks kujundab ise välja oma isiksuse hinna: inimene on suur või väike sõltuvalt oma tahtest.» (J. Smiles) Seepärast on vaja tema arendamisele pöörata maksimaalset tähelepanu. 1979. a. «Kehakultuurist» nr. 5 võib leida D. Klassi artikli «Tahtejõust ja selle ümber», kus tahtejõu kasvatamise näitena on esitatud lugu TPI võõrkeelte kateedri juhatajast V. Kokkotast.

Eraldi rubriigina on esitatud «Üliõpilane ja enesekasvatus». Üliõpilasaastad on sügava kriitilise mõtisklemise periood elu mõttest, suhtumisest iseenesesse, tulevasest elukutsest. Seepärast näebki Р. С. Гарифьянов («Психолого-педагогические основы руководства самовоспитания студентов») oma ülesannet selles, et varustada paljumiljoniline nõukogude üliõpilaskond enesekasvatuse teoreetiliste alustega ja vahendite süsteemiga selle elluviimiseks.

Hea loogiline mälu, organiseeritud tahtlik tähelepanu, psüühiline valmisolek omandada uut — need on tingimused, mis tagavad edu.

Raamatukogu vanemtoimetaja
LUULE TEEVER

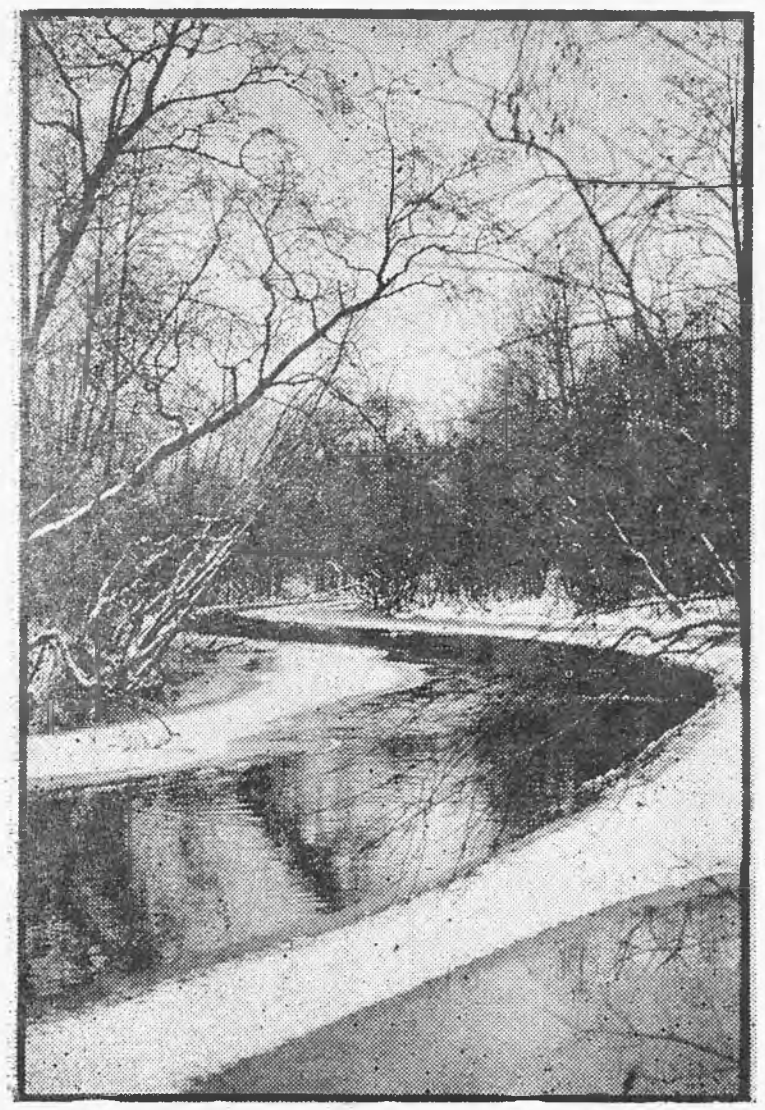

DMITRI PRANTSU foto.

TÄNA KELL 20. 03. ALGAB KEVAD

Ähmane igatsus
nagu punane valus
nool, mis murdunud lennul
vastaskalda poole
ja suur poriste varvastega
heleroheline variisik
astuvad astmahaigetena, sammuvad
puude ees põlvitades;
käed veel selja taha väänatud
nagu haprad viinapuuväädid
otseteed: tagasi vaatamata, kartmata,
ja nende jalajälgedes puhkevad
väikesed valged naljakad lilled,
puistates ümbrusse valgust,
mis must veel äärist,
nõrk, võõras ja vaevahigine;
veel määramatu, tavatajutu,
aga vääramatu, liginev.

PEETER NOVOD

AKTIIVSUS, AKTIVISTID...

(Vt. TP, 13. veebr. 1981. «Aktivist. Kes?»)

Minu arvates ei ole hästi õppimine otseseks aktiivsuse näitajaks. Ei pruugi ju kõik eesrindlikud teadmistejüngrid olla aktivistid. Eksisteerib ka selliseid õppureid, kel peale õppetöö pole aega muule mõelda. Reegliks on siiski kujunenud, et aktivistid on eesrindlased ka teadmiste omandamises. Kuid igal reeglil on erandid. Ei peagi ju iga aktivist olema tingimata eesrindlane õppimises. Mõni võib ju aktiivsusega ühiskonnale rohkem kasu tuua kui ainult eeskujuliku õppimisega... Aga — õppimata pole tänapäevane elu ja töö üldse mõeldav. Tsiteeriksin siinjuures H. Virrokit: «Aktivist õpib korralikult, tegeleb ÜTÜ-s, on (näiteks) rühmavanem...» Muidugi on suureks plussiks, kui tudeng võtab osa ÜTÜ-st. Kuid igal inimesel pole selliseid vaimseid võimeid, et end teadusele pühendada. Seepärast arvan, et ÜTÜ-s tegutsemine on aktivistile plussiks, kuid ei tee veel aktivistist aktivisti.

Kui nüüd eelneva põhjal järeldada, siis aktiivsust kui sellist on raske määratleda. Tsiteerin Taivo Saart: «Inimsuhetes pole tollipulka seni välja mõeldud. Kas seda on nii väga vajagi?» Leian, et sellise tollipulgasüsteemi juurutamine oleks küll mõttetu.

Aktiviste nagu ka talente on kahte liiki: nn. sündinud aktivistid, kes kohe silma paistavad, ning avastamata aktivistid, kes pole julgenud või kellele pole lihtsalt võimalust antud oma aktivistioskusi arendada. Seepärast tuleks võimalusi anda paljudele, mitte aga kõiki koormusi nn. sündinud aktivistide õlule panna.

Mina leian, et paljud nn. formaalsed kohustused on küllaltki olulise tähtsusega ja annavad tudengile võimaluse aktiivsusega silma paista (näiteks kultuuriorganisaator). On ju päris suur kunst hankida pileteid populaarsetele kontsertidele või heale teatrietendusele. Kultuuriorganisaatoreile, kes rühma kord kuus või ka tihemini ühiskülastusele organiseerivad, tuleb au anda. Ega stipi määramiselgi sellist aktiivsust kahe silma vahele maksa jätta. Ühisüritustel on suur osa eriti esimesel kursusel kollektiivi kujunemisel. Paraku pole mõnes rühmas veel kordagi terve semestri jooksul ühist teatri- või kontserdikülastust toimunud.

Lõpetuseks veel ühest kasulikust ettevõtmisest instituudi poolt. Nimelt sügisel korraldatud komsorgide seminarlaagrist. Mulle (ja loodan, et ka teistele) andis see laager palju kasulikke teadmisi edaspidiseks. Selle aja jooksul oli võimalik kontakteeruda nii komsomoli kui ka instituudi juhtidega, mis andis edaspidiseks suhtlemiseks palju julgust. Tore oli ka see, et sain tuttavaks oma tulevaste ametivendadega. Siit üks soov. Poleks paha ka iga kursuse algul täienduskursuste laadsete seminarlaagrite korraldamine. On ju vabas õhus mõtte- ja töökogemuste vahetused mõnikord tulusamad kui lihtsalt koosolekutel istumised.

RAIVO LINNAS MM-23

KA SEITSE TIPIKAT

● DISKOFESTIVAL SAAREMAAL ●

«Seisavad poisid, kes ei söanda või ei viitsi astuda konkreetseid samme, ja tüdrukud, kes ootavad oma õnnetundi nagu Nataša Rostova esimesel ballil.» (TP nr. 38 1980). Möödunud kuu 13. ja 14. päeval «Kadaka»-diskol selliseid ei olnud, hoopis poisid pidid oma õnnetundi ootama, kuna neide kippus väheks jääma. Põrand oli paare täis, nii et üks ja teine diskor pidi seina ääres seisjatele meelde tuletama, et põrand peab maksimaalselt rokkijatele kuuluma. Sellised meeldetuletused tingisid küll pealtvaatajate meelepaha, kuid keegi ei eitanud, et Kingissepa linna klubi saali jaoks on ca 400 inimest palju.

Diskot tegid seekord kuusteist meest. Esindatud olid Tallinn, Tartu, Valga, Kohtla-Järve ning muidugi Saaremaa. Saarlaste au eest oli väljas Ain Vaga ja nagu festivali käigus selgus, ei pannud saarlased mitte asjata oma panust sellele mehele. Ain Vaga sai žürii eripreemia.

Rohkemtuntud diskoritest olid kohal Allan Roosileht, kellel õnnestus ka esimene koht võita ja seega «Saaremaa Kadakas» kaasa viia; Einar Kapp, eelmiste festivalide võitja, oli seekord teine; Riho Baumann oli paremusjärjestuse kolmas mees. Osavõtjaõõmuga pidi leppima möödunud aastal publiku eripreemia võitnud Raivo Raidam. Selle preemia tänavusteks omanikeks said vennad Olev ja Sulev Ulp Tartust (Räpinast). Autasu oli teenitud, sest nii läbimõeldud show'd ei olnud ühelgi teisel diskoril. Vennad Ulbid küll ütlesid, et nad tulid festivalile mahuga-massiga mõjuma (ikkagi Kalevi pojad), kuid lõid siiski vaimuga. Nende kava oli üks väheseid, mis tõmbas publiku möllama — jäägitult! (Samad sõnad võib öelda Einar Kapi, Jaak Ungersoni, Raivo Kalda kohta). See oli ka vendade taotluseks, sest käis ju eelkõige t a n t s u -diskole uute väljendusvormide leidmine. Seda mõtet olid silmas pidanud ka tipikad Rein Janov ja Mati Tamkõrv, kuid neil jäi puudu ladususest, terviklikkusest. Taheti 35 minuti jooksul anda võimalikult palju ja nii jäi kava pinnapealseks.

Mõttega otsida ja leida uut olid festivalile tulnud vast pooled, kuid oli ka kavasid, kus lasti lihtsalt pool tundi hitte ning hädapärast sai vahele öeldud mõni trafaretne mõttetera, mis ei seostunud ei muusika ega publiku meeleoluga. Publiku nõudliku suhtumise tingis kindlasti võrdlusmoment. Kohe oli märgata, millisel määral oli kava eelnevalt ette valmistatud. Diskorid, kes arvasid, et tulen, näen ja võidan, jäid publiku soosingust ilma.

Üllatuseks oli, et erandina festivalile lubatud diskorid, kel puudus I—II kategooria, esinesid üle ootuste hästi. Puudu jäi küll esinemisladususest, mõnel juhul kava terviklikkusest, kuid üldmulje oli meeldiv.

Festivalil oli ka kaks kuulamisdiskot: Jüri Skorohodov tegi selle Jessenini luulest ja Viktor Siilats ansamblist «Ruja». Mõlemad kuulamiskavad pälvisid žürii eriauhinna ja Viktor Siilats eripreemia. Kahju, et publiku vastuvõtt oli suhteliselt ükskõikne, külm. Oma osa oli niisuguse suhtumise kujunemises ka loosil — kava esitamise järjekord ei olnud kummagi esineja puhul soodne. Viktor Siilatsi kava jäi esimese päeva lõpuks ning suur osa publikust jõudis juba ära minna. Jüri Skorohodovil, vastupidi, tuli esineda järgmisel päeval teisena, kahe tantsukava vahel. Publik tahtis tantsida ega viitsinudki eriti kuulata. Kuuldus ka nurinat, miks oli kava venekeelne. Kuid Jesseninit originaalis ja tõlkes võrrelda ju ei saa!

Ka mõnelt diskorilt tuli etteheiteid publikule, et Saaremaa noored suhtuvad mandrimeestesse eelarvamusega, on passiivsevõitu. Mis eelarvamusse puutub, siis vähemtuntud diskorite puhul võis seda ehk märgata, kuid passiivsust ette heita küll ei saa. Tuli ka arvestada, et mõlema festivalipäeva pikkus oli oma 5—6 tundi ning iga diskor püüdis tantsijatest pigistada viimase. Üsna raske on täistuubitud, umbses saalis kõik need tunnid värsket vaimu ja füüsist säilitada.

Tipikaid-diskoreid oli seitse: Andres Jõesaar MP-81, Mart Ladva KÜ-21, Üllar Kriisa KO-21, Rein Janov, Mati Tamkõrv AA-21, Urmas Leinfeldt MT-41 ja Olev Trusman LS-81. Mõnusa mulje jätsid Urmas Leinfeldt, Rein Janov, Mati Tamkõrv. Reinul ja Matil olid küll mõned apsud, kuid nagu kogenumad diskorid ütlesid, on meestel häid mõtteid ja andekust. Jääme lootma!

Hoolimata mõnedest korraldusmomentidest võib «Kadakadisko» lugeda kordaläinuks, populaarseks ja vajalikuks. Aitäh Kingissepa komsomolikomiteele ning järgmise «Kadakadiskoni»!

MARINA JÄRVELÄINEN
TL-21

INTERKLUBIS

Interklubi pidas koos naistepäevaga saabunud nädalavahetusel maha oma korralise talliseminari. Põhjust tõsisemaks mahaistumiseks, mis sai teoks EPT Lohu saunas, oli küllaga: seljataga tegevusrohke sügis ja talv, ees vastutusrikkad rahvaste sõpruse päevad (RSP). Peaaegi vajab noor inimene vahetevahel omavanuste lõbusat seltskonda.

Siinkohal pole mõtet hakata pikalt kirjutama sellest, mida seminar otsustas ning miks. Piisab, kui mainida, et klubi liikmed kiitsid heaks tööplaani, kus muu hulgas kohtumisi teiste maade noortega tunduvalt rohkem kui seni, tunnistasid rahuldavaks klubi töö ning arutasid läbi 5.—10. aprillini toimuva RSP kava, eriti põhjalikult peatudes IK rollil selles. Igatahes lõppesid kõik asjalikud jutud laupäeva õhtul kell 23.45, jättes veerand tundi aega ümberriietumiseks naistepäeva lainepikkusele, mis tõi kaasa üllatusi mitte ainult naisperele.

Igatahes ei näinud rongis, mis meid kõiki pühapäeva hilisel pärastlõunal Tallinna poole tagasi tõi, ühtki kurba või mossis tuttavat nägu.

IK pressiminister
ERIK LEINO

JULM TÕDE

Majandusteaduskonna mälumäng toimus 16. märtsi pealelõunal. Kohal oli 8 võistkonda ja vastati 33 küsimusele. Parimad: TR-61 (68 võimalikust 37 punkti), TI-41 (36) ja TP-61 (33). Raamatupidajad said võidu kolmandal katsel, infotöötlejad kordasid muilust saavutust, 1 punktiga jäi neljandaks TP-21, ainuke esmakursuslaste esindaja. Edaspidi on alust loota enamat.

Küsimused olid paiguti üpris rasked, aga siiski selgus, et kõik võistkonnad tunnevad nägupidi mõlemat Boris Tamme. Raskusi esineb Heino Lepiksoniga, keda aetakse segamini nii H. Eesmaa, A. Taltsi kui tuntud fotograafi Harald Leppiksoniga. On selliseidki võistkondi, kes pole kordagi näinud õppeprorektor V. Mikkalit, küll aga tunnevad maletajat Ameerikast S. Reshewskyt. Mõned teavad ka seda, et Moskva OM võitjate hulka kuulub jalgpallur O. Rott. Nagu õigete vastuste protsent (41) näitab, teavad mälumängurid veel palju muudki. Žürii (rühmast TM-81) soovib neile edu edaspidiseks.

AARE OLANDER
TM-81

KES KUS MIS

UNGARI RASKETÖÖSTUS JA TPI

Teadustöö, mida rahvusvahelise koostöölepingu kohaselt teevad TPI statistika kateeder ja Budapesti TÜ tööstusökonoomika kateeder, ei piirdu enam kahe kõrgkooliga. Olles järjekordsel komandeeringul Budapestis, pidas prof. U. Mereste Ungari Rasketööstuse Ministeeriumi töötajatele loenguid Tallinnas väljatöötatud originaalsest tootmise majandusliku efektiivsuse mõõtmise ja süsteemanalüüsi metoodikast. Täpsem dokumentatsioon efektiivsuse uurimise metoodika kohta saadeti Ungarisse mõõdunud aasta novembris. Neil päevil saabus Ungari Rasketööstuse Ministeeriumi juures töötavalt Tööstusökonoomika ja Organiseerimise Instituudilt teade selle kohta, et Ungaris on hakatud seda metoodikat katseliselt rakendama eri rasketööstusharude tootmistegevuse majandusliku efektiivsuse hindamisel. Nagu kirjutab instituudi teadusdirektor doktor Janoš Balaša, on Ungari Rasketööstuse Ministeeriumi uurimisinstituut huvitatud koostöö jätkamisest tootmise efektiivsuse uurimise progressiivsete meetodite väljatöötamise ja rakendamise alal.

HELVI JÜRVISTE

SVINGIRÜTMIS

«Puhkepäeva pärastlõuna svingirütmis» — nii on sõnastatud kontsertprogramm, mis toimub pühapäeval, 22. märtsil kell 15.00 meie aulas. Kaasa teevad J. Kreuksi nim. Noorsoo Kultuuripalee rahvakollektiivi nimetust omav estraadiorkester H. Zeigeri juhatusel, solistid ning TPI vokaalgrupp K. Petersoni juhatusel.

Piletid tund enne algust kohapeal.

* * *

1. aprillil kõik spordihoonesse!

Toimub järjekordne doonoripäev kella 9.30 kuni 13.00-ni. Ootame kõiki! Eriti teretulnud on I kursuse õpperühmad koos rühmade juhendajatega.

TPI Punase Risti
Seltsi Komitee

TÄHELEPANU, TEHNIKAHUVILISED!

Veel on võimalus osa võtta ühiskondlike autoinspektorite kursustest. Järjekordne õppus toimub kolmapäeval, 25. märtsil 5-103 kell 16.00. Ootame aktiivset osavõttu!

ÜET

TUUSIKUD

A/Ü komitee käsutuses on järgmised sanatoorsed tuusikud 1981. a. II kvartaliks. (Kuupäevade järel esimene arv tähistab osamaksu suurust, teine tuusikute arvu).

NEERUHAIGUSED. Kur. Truskavets, san. «Almaz», 11. 06—04. 07, 48 rubla, 1 tuusik.

SEEDEHAIGUSED. Kur. Železnovodsk, san. «Svetlana», 22. 06—15. 07, 48, 1. Kur. Maršin, san. «Dnestr», 29. 05—21. 06, 36, 1. Pärnu san. «Rahu», 19. 06—12 07, 48, 1. Pärnu san. «Rahu», 09. 04—02. 05, 48, 1. Pärnu san. «Rahu», 14. 04—07. 05, 48, 1. Pärnu san. «Rahu», 31. 05—23. 06, 54, 1.

LIIKUMISORGANITE RAVIKS. Kur. Pjatigorsk, san. «Lesnaja Poljana», 06. 06—29. 06, 48, 1. Pärnu san. «Estonia», 11. 04—04. 05, 34.50, 1. Pärnu san. «Estonia», 29. 05—21. 06, 34.50, 1. Haapsalu san. «Laine», 29. 04—22. 05, 31.50, 1.

VERERINGEHAIGUSTE RAVIKS. Pärnu san. «Sõprus», 30. 05—22. 06, 34.50, 2. Pärnu san. «Sõprus», korp. 1., 30. 05—22. 06, 36, 1. Pärnu san. «Sõprus», 28. 04—21. 05, 34.50, 1. Jurmala san. «Buldurl» 07. 06—30. 06, 36, 1. Kur. Kislovodsk, san. «Moskva», 29. 05—21. 06, 48, 1.

KESK-PERIFEERSE NÄRVISÜSTEEMI JA GÜNEKOLOOGILISED HAIGUSED. Haapsalu san. «Laine», 19. 06—12. 07, 31.50, 1. Pärnu san. «Rahu», 14. 04—07. 05, 34.50, 1.

VERERINGE-, LIIKUMISORGANITE, NÄRVISÜSTEEMI, NAHA- JA GÜNEKOL. HAIGUSED. Sotši ambul. (kursovka) 22. 04—15. 05, 32.10, 1.

VERERINGE-, KESKNÄRVISÜSTEEMI, HINGAMISTEEDE HAIGUSED. Sotši Lazarevskoje ambul. (kursovka) 2. 06—25. 06, 36.60, 1.

VERERINGE, SEEDETRAKTI, LIIKUMISORGANITE, NÄRVISÜSTEEMI JA GÜNEKOL. HAIGUSED. Kur. Druskininkai, ambul. (kursovka) 26. 05—18. 06, 39, 1.

PUHKEKODUD

Pühajärve, 26. 04—07. 05, 7.20, 2. Võsu, 20. 05—31. 05, 7.20, 2. Võsu, 17. 06—28. 06, 7.20, 1. Võsu perekonnapuhkekodu 3-le, 15. 06—26.06, 36, 1.

Tuusikute jaotamine toimub 26. märtsil kell 11.00 a/ü komitee ruumes sotsiaalkindlustuse komisjoni koosolekul vastavalt laekunud avaldustele, arvestades tööalast ja ühiskondlikku tegevust. Sanatooriumi- ja puhkekodutuusikut võib kasutada ainult puhkuse ajal.

A/Ü komitee,
4-105, tel. 536-366.

Õnnitleme

UUS MAJANDUSDOKTOR

SALMAN STRAŽ

25. veebruaril kaitses Eesti NSV TA Majanduse Instituudi spetsialiseeritud nõukogu ees edukalt doktoriväitekirja TPI statistika kateedri dotsent Salman Straž. Väitekiri käsitleb elanikkonna tarbimiseelarve uurimist liiduvabariigi tasandil. Doktoritöös on esitatud originaalne tarbimiseelarve koostamise kontseptsioon, mis hõlmab kompleksselt nii tarbimist kui elatustaset peegeldavate näitajate süsteemi, selle analüüsimist ja prognoosimist.

Värske majandusdoktori poolt välja töötatud tarbimiseelarve koostamise, analüüsi ja prognoosimise metoodika on leidnud juba ka üleliidulise tunnustuse — selle on heaks kiitnud vastava uurimissuuna juhtiv instituut, Armeenia NSV Plaaniinstituut, kes on soovitanud seda kasutada ka teistes liiduvabariikides. Ametlikud oponendid, NSVL TA Majandusmatemaatika Keskinstituudi elatustaseme probleemide osakonna juhataja prof. dr. N. M. Rimaševskaja ja NSV Liidu Riikliku Plaanikomitee Majandusuuringute TUI sotsiaalsete probleemide ja heaolu uurimise osakonna juhataja prof. dr. N. M. Rutgaizer ning prof. dr. R. Hagelberg (TRÜ) rõhutasid nii töö teaduslikku originaalsust kui selle rakenduslikku tähtsust ning avaldasid arvamust, et ei võta palju aega, kui see kujuneb tüüpmetoodikaks, mida hakatakse rakendama kõigis liiduvabariikides.

Eesti NSV-s on dots. Straži uurimus juba edukalt praktikasse rakendatud; 1980. aastal hinnati tema juhendamisel töötanud uurimisgrupi töö A. Veimeri nim. riikliku preemia väärilisek. S. Straži töö pälvib tähelepanu mitte ainult selle otsese käsitlusaine — tarbimiseelarve koostamise ja analüüsimise seisukohalt, vaid ka laiemalt — selles on tõhusalt täiendatud statistiliste meetodite arsenali, näiteks indeksiteooriat.

Salman Straži tuntakse kolleegide seas ka võimeka õppejõuna ja noorteadlaste järelkasvu eest hoolitsejana. Teda jätkub ÜTÜ erialaringi juhendama, abi vajavale kolleegile nõu andma ja parajal kohal parajat naljasõna ütlema.

Kordame siinkohal kirjasõnas üle südamest tulevad soovid edaspidiseks, mis suusõnal juba öeldud: jõudu, visadust, edu edasises teaduri- ja pedagoogitegevuses!

Kolleegid

VALENTIN TAPPER

70

Valentin Tapperi seitse aastakümmet, millest ligi pool on möödunud eduka koolmeistrina TPI graafika kateedris, on ülatuseks paljudele. Juubilari reipa olemuse ja välimuse alusel võiks pigem õnne soovida pensioniikka jõudmise puhul. Paraku aga tõendavad dokumendid ülalöeldut — juubilar on sündinud Kohilas 15. 02. 1911.

Tehnikahuviline noormees lõpetas Riigi Tehnika Gümnaasiumi (1928) ja seejärel (1936) masinaehitusinsenerina TPI (tollal Tallinna Tehnikum). Õppereisid Poola ja Soome ning mitmed inseneritöökohad andsid väärtuslikke praktilisi kogemusi. Asudes 1947. a. tööle TPI-s, oskas juubilar oma teadmisi ja kogemusi hästi rakendada õppetöös ning muutus peagi tehnilise joonestamise hinnatud õppejõuks. Oma juhtpositsiooni on ta säilitanud tänapäevani, olles juba aastaid juhatanud kateedri tehnilise joonestamise sektsiooni ja koostanud mitmeid õppemetoodilisi juhendeid. Väärikas on juubilari panus joonestamisse ka väljaspool instituuti, eriti Eesti NSV Haridusministeeriumi joonestamise ainekomisjoni liikmena ning õpiku «Joonestamine üldhariduslikele koolidele» kaasautorina.

Tuhandeile tudengeile on juubilar aastakümnete vältel andnud vajalikke insenerlikke algteadmisi. Ta käe all on aastaid olnud ka kaugõppijad.

Lühikeste konsultatsioonide kestel vajalikke teadmisi jagada suudab vaid juubilari taoline tugev pedagoogiline talent. Just siin avaldub eriti juubilari pedagoogiline omapära, mida võiks ehk nimetada leebeks ranguseks. Range nõudlikkus ning küsimuste sisukas ja kadestamisväärselt rahulik selgitamine on juubilari viljaka töö alus. Küsimust: «On arusaadav?» võib kuulda tema konsultatsioonidel korduvalt. Tihti järgneb uus, veelgi detailiseeritum, leebelt rahulik, ilma vähimagi ärritusvarjundita selgitus, pisimagi vihjeta tudengi taipamatuse kohta.

Soovime võimekale pedagoogile head tervist, jaksu ja jõudu ning endist teotahet veel paljudeks aastateks; esmajoones aga loobumist pensionile jäämise mõttest. On arusaadav!?

Kolleegid

Õnnitleme

LEMBIT TAMM

50

Juubilar sündis 28. 01. 1931 Tallinnas, lõpetas TPI 1956. a. ehitusinsenerina, pärast kolmeaastast inseneritööd astus otsustava sammu pedagoogilise töö suunas ehituskoolis nr. 19 ja Tallinna Ehitustehnikumis, alates 1961. aastast aga TPI-s, algul assistendina, siis vanemõpetajana kujutava geomeetria, inseneri graafika, eriti aga ehitusjoonestamise alal.

1976. a. vahetas priitahtlikult auväärse vanapoisiseisuse abielumehestaatuse vastu ning 1978. a. sai õnnelikuks isaks.

Ta on püstitanud 60-ndail aastail meeldiva kodu, mis omakorda on arendanud ta endagi loomingulisi võimeid ehituskunsti vallas — ta projekteeritud elamud ja suvilad pole silmapaistvad mitte ainult ehitustehnilise, vaid ka arhitektuurse lahenduse poolest.

Niipaljukest üldandmeid, mille täpsustamine ja arendamine on üsna raske. Ühes on aga graafiklased üksmeelselt veendunud — kui TPI-s korraldatakse jutumeeste konkurss, siis tooks juubilar tšempionitiitli kindlalt graafika kateedrisse.

Vahvalt lõpsaka sõnaseadega jutumehe kõrvale kerkib aga ühtaegu võimekas kirjamees. Võib arvata, et selles on stiimuliks ladina õpetussõna: *«verba volant, scripta manet»* (kohaliku kõnepruugi kohaselt: sõnad lendavad, kirjutatu püsib). Kes meist ei tahaks luua püsiväärtusi!

Lugedes aga L. Tamme kirjutisi, teadusaruandeid ja metoodilisi juhendeid, artikleid ja raamatuid, hakkad kahtlema autorluses. Kohati sarkastilisse lõõpi kalduv kõnekunst on asendunud asjaliku, analüüsiva ja napisõnalise kirjatööga, kus juhtmõtteks on anda palju väheste sõnadega.

Sama põhimõte jääb aluseks ka juubilari teadustöös. Ta väitekirja julgelt valitud teema ehitusjoonestamise standardiseerimise kohta (millega muide tegeleb paralleelselt suuri kollektiive), on üles ehitatud põhimõttel: üks pilt võib sageli öelda rohkem kui tuhat sõna. Loodame, et seda hindab kaitsmisel ka teaduslik nõukogu.

Õnnestumisi nii väitekirja kaitsmisel kui järgnevail aastakümneil pedagoogina soovivad

kolleegid.

KALJU MÖLLER

50

Juubilar sündis 8. märtsil 1931. a. Tartus. Lõpetanud 1949. aastal Tartu I keskkooli, asus õppima TPI-s soojusenergeetikat. Huvi elektroenergeetika vastu tingis aga peagi üleminekuu elektrijaamade, -võrkude ja -süsteemide erialale. Peale kutse omandamist 1954. a. töötas juubilar elektrilaboratooriumide juhatajana algul Ahtme, hiljem Balti Soojuselektrijaamas.

Loomupärane huvi teadustöö vastu ja igapäevase töö vajadusest väljakasvanud uurimisteema tõid juubilari 1962. a. tagasi TPI seinte vahele — seekord statsionaarsesse aspirantuuri, mille ta edukalt lõpetas 1965. a., jätkates tööd elektrisüsteemide kateedri õppejõuna. Järgnesid kandidaadiväitekirja kaitsmine 1966. a. ning dotsendikutse 1968. a.

Dots. K. Mölleri teadustöö on olnud viljakas. Ta on 46 teadusliku töö autor, neist trükis ilmunud 23. Tema kandidaadiväitekiri käsitles releekaitse efektiivsuse suurendamist energiasüsteemide avariirežiimide juhtimisel. Hiljem on dots. Möller uurinud peamiselt energiasüsteemide normaalrežiimide optimaalse juhtimise mitmesuguseid küsimusi, nagu režiimide statistiline analüüs, soojuselektrijaamade töörežiimide optimaalne juhtimine jt. Ta on üks nendest kateedri õppejõududest, kellele 1980. a. omistati Nõukogude Eesti preemia.

Juubilar on üliõpilaste seas kõrgelt hinnatud õppejõud. Tänu laiale silmaringile on tema loengud täis üldistusi, maailmavaate- ja kasvatusküsimusi. Üldtuntud on dots. Mölleri nõudlikkus ja täpsus.

Märkimisväärne on dots. K. Mölleri õppemetoodiline töö kateedri metoodikaseminaride juhatajana, teaduskonna metoodikakomisjoni esimehena ning instituudi metoodikanõukogu liikmena. Juubilar osaleb aktiivselt ühiskondlikus tegevuses, on olnud tegev teaduskonverentside ja kateedri mitmesuguste ürituste organiseerijana, korduvalt toimetanud TPI toimetiste kogumikke jm.

Dots. K. Möllerit tuntakse Tallinna Teadlaste Maja aktiivse liikme ja volinikuna. Kõik see kokku on palju ühe keskealise mehe kohta, kes alles sai 50-aastaseks. Kuid — igaühelt tema võimete kohaselt. Seetõttu juubilarilt veelgi enamat (ka täiendamist ladina keele alal). Selleks soovime palju tervist, jõudu ja õnne edaspidiseks.

Kolleegid elektrisüsteemide kateedrist.

TUDENGILE, KES LIIGUB KESKLINNAS

24. veebruaril avati õpikute osakonna lugemissaal Lai tn. 5.

Lugemissaali käsikogu sisaldab kõiki õpikute osakonnas olevaid väljaandeid ja valikuliselt õppeotstarbelisi raamatuid Mustamäe kogust.

Avariiulitel seisavad valikuliselt entsüklopeediad ja sõnastikud, V. I. Lenini «Kogutud teosed», K. Marxi ja F. Engelsi teosed, L. I. Brežnevi teoste kogumikud ja viimaste aastate ettekanded jne.

Tutvuda võib jooksva kuu ajalehtede ja 3 viimase aasta ajakirjadega.

Käsikogu kirjandust saab kasutada lugejapileti esitamisel ainult kohapeal.

Õpikute osakonna lugemissaal on avatud: **teisipäeval, kolmapäeval ja neljapäeval 12.00—20.00, reedel ja laupäeval 11.00—17.00.**

Pühapäeval ja esmaspäeval suletud.

Õpikute osakonna sektorijuhataja
EHA SAVI

ÕPPEJÕUD JA TEENISTUJAD SUUSARAJAL

17.—19. veebruaril toimunud suusatamisvõistlustel osalesid arvukalt järgmised kollektiivid (kateedrid): **1. Elektrisüsteemid, 80% 2. Autoteed 66,66%. 3. Füüsikaline keemia, 52%. 4. Ehitusökonoomika, 50%. 5. Toidualnete tehnoloogia, 27,9%. 6. Füüsika, 22,22%.**

Kateedrite-allasutuste vaheliste teatesuusatamise meistrivõistluste parimad.

MEHED. Juuniorid 4×5 km. **1. Matemaatika 86.25 min. (Heiki Päeva, Einar Rull, Ago Tilman, Hillar Kangur). 2. Füüsikaline keemia 86,34 min. 3. Metallide tehnoloogia 86.33.** Seeniorid 4×5 km. **1. Toidualnete tehnoloogia 87.54 min. (Jüri Kann, Enn Siimer, Ahti Olli, Enn Treufeldt). 2. Elektrotehnika alused.** Veteranid 3×5 km. **1. Elektrisüsteemid 64.24 min. (Eeli Tiigimägi, Aleksander Annus, Olev Tapupere) 2. Matemaatika. 3. Autoteed.**

NAISED. Juuniorid 4×3 km. **1. Toidualnete tehnoloogia 55.23 min. (Maire Kikkas, Riina Rein, Külliki Kämara, Anne Marjapuu). 2. Raamatukogu.** Seeniorid 4×3 km. **1. Füüsikaline keemia 55.53 min. (Malle Kunks, Ene Veel, Õie Palmre, Mare Altosaar). 2. Põlevkivikeemia labor. 3. Füüsika.** Veteranid 3×3 km. **1. Toidualnete tehnol. 40.42 min. (Külliki Kivisilla, Vivi Namm, Valve Krosing). 2. Autoteed. 3. Põlevkivikeemia labor.**

UNO PURRU

TEADUS 1980

Algus 1. lk.

alal endiselt mitterahuldavaks. Seadmekomisjoni eksperthinnangu põhjal on seni veel ca 45% olemasolevatest seadmetest moraalselt või koguni füüsiliselt vananenud.

Energeetikateaduskond jättis neljandiku ulatuses kasutamata talle TPI Toimetistes eraldatud trükimahu.

Vähenenud on ÜKB tööde üldmaht ja nendest osavõtvate üliõpilaste arv. Ühtki ÜKB tööd ei tehtud keemiateaduskonnas.

Endiselt on uurimistöö edasise arengu kõige tõsisemaks kitsaskohaks teadusdoktorite vähesus ja aeglane juurdekasv.

Kateedrite poolt suundaspirantuuri sisseastumiseksamitele saadetuist langes mitmesugustel põhjustel välja palju kandidaate.

Üldkokkuvõttes tuleb instituudi teadustöid aruandeaastal lugeda kordaläinuks.

TU sektori eksperthinnanguga tunnistati teadustöös parimateks **energeetika- ja keemiateaduskond, insenerensümoloogia uurimisgrupp ja pulbermetallurgia tootmisharulabor.**

Teadustöö edasiseks arendamiseks ja puuduste kõrvaldamiseks võtsid instituudi parteiorganisatsioon ja nõukogu vastu üksikasjaliku otsuse.

«TALLINNA POLÜTEHNIK»
«ТАЛЛИНСКИЙ ПОЛИТЕХНИК»

Trükikoda «Ühiselu», Tallinn, Pikk t. 46/42. Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМЭ и профкома Таллинского политехнического института «Таллинский политехник». Типография «Ühiselu», Пикк, 46/42.
Toimetuse aadress: 200026 Tallinn, Ehitajate tee 5, TPI, 3. hoone, tuba 204, tel. 537-261
Адрес редакции 200026 Таллин, Эхитаюте тее, 5, ТПИ 3 корпус, комната 204, тел. 537-261

Tell. nr. 856
MB-00147
Hind 2 kop.

Vastutav toimetaja
G. HAZAK